

Besedilo iz romana, Lovro Kuhar - Prežihov Voranc „Požganica“ I.

Po dolini Mežice je tri dni drvel ljudski vihar; doslej so razbijala po fužinah parna kladiva, grmeli so ventilatorji, tulile sirene, cvilile žage in cirkularke, zdaj je ves ta hrušč in trušč zamrl, kakor bi odrezal, a rodil se je mnogo silnejši grom od prejšnjega. To je bil grom ljudstva, ki se je razlegal iz fužin, iz revirjev, iz dolin, iz globač, z bregov in slemen.

Meža, ta zelena, čista, rjava, črna voda, ki grmi po koritu proti Dravi, je dobila brata, ki je grmel še huje. Kakor divja jaga je šlo od ustja doline pa gor do njenega

konca, zavikalo danes tu, jutri tam, planilo v to kotlino, se dvignilo iz one globače, zartarnalo in zaprosilo v črnem lesovju Bistre, zatulilo, zaklelo in zagrozilo med bregovi Stružič in Plata ...

Senca svobode je kot divja jaga hušknila po dolini. Uboga gmajna jo je vsrkavala skozi svoje široko odprte, hlastne nozdri, srkala in se opijanila z njeno rosno sladkostjo ...

V treh dneh je lačno ljudstvo oplenilo vse trgovine po dolini, katerih lastniki so bili pristaši avstrijskega režima, odiralci

ljudstva, hlapci zamražene oblasti; v treh dneh je pregnalo vse njene predstavnike iz občin, šol, žandarmerijskih kasarn, gozdnih uradov, rudarskih in fabriških direktij. Pritisk ljudstva je bil tako splošen, tako silen, da so se predstavniki stare oblasti potuhnili sami od sebe, se poskrili, zbežali. Vsa javna uprava je nehala delovati, dolina je bila brez oblasti, prepuščena sama sebi.

Skozi njo so drveli neskončno dolgi vlaki noč in dan, dan in noč, vsi v eno smer. Sivi in rjavi kosmati soldati so čepeli na stopnicah, na

